

BIBLIJA

Biblija ali Sveto pismo je krščanska in delno judovska sveta knjiga, ki govori o zgodovini odrešenja in o božjem razodetju. Sestavljata jo Stara in Nova zaveza.

STARA ZAVEZA

- je zapisana v hebrejščini in delno aramejščini
- pripoveduje o zvezi izvoljenega izraelskega ljudstva z Bogom ter o pomembnih dogodkih izraelske zgodovine od približno leta 4000 pr.Kr. do začetka našega štetja
- nastajala je približno od leta 1200 pr.Kr. do približno leta 100
- njeni deli so Postava oziroma Zakoni (stvarjenje, izhod, štetje, duhovniki, zakonodaja -10 b. zapovedi), Preroki in Spisi
- predstavlja temelj Judovske vere.

NOVA ZAVEZA

- je zapisana v grščini
- nastala je v prvih stoletjih po Kristusu
- dokončno obliko je dobila po letu 400
- sestavljena je iz: *Evangelijev* (Matejev, Lukov, Markov in Janezov)

Apostolska dela

Pisma

Razodetja

- ▮ *Evangeliji* – govorijo o Jezusovem duhovništvu, trpljenju in božanskosti
- ▮ *Apostolska dela in Pisma* – o misijonarstvu in oznanjevanju krščanstva
- ▮ *Razodetja* – Apostol Janez pripoveduje o svojem videnju konca sveta

- 1584- Jurij Dalmatin prevede Biblijo v slovenščino
- Pomeni: moralni, kulturni, zgodovinski
- Jezikovno – kulturno dejanje za Slovence
- Septuaginta (70 prevajalcev) – prvi grški prevod Stare zaveze (3.,2.stol.pr.Kr.)
- Vulgata-Latinski prevod Biblije

Psalmi

Psalm je značilna biblijska pesniška vrsta izrazito verskega, včasih tudi domovinskega značaja. Razkriva posameznikovo razmerje do Boga; izraža tožbo, prošnjo, pokoro, čaščenje, hvalo in zahvalo.

- ▮ *Psalm 130 (129)*
Prošnja iz globočine

Psalm 130 (129) – prva zaporedna št. Psalma pomeni hebrejsko štetje, druga pa štetje po Vulgati.

Prošnja iz globočine velja za enega od spokorniških psalmov. Ti sodijo v skupino žalostink, v katerih se človek zaradi svoje grešnosti obrača k Bogu in ga prosi za odpuščanje in naklonjenost.

Paralelizem členov. Tipična figura za biblijske zgodbe. Zaporedno ponavljanje besed ali stavkov (Gospod)

▮ Visoka pesem

-Nahaja se v Star zavezi, v področju s spisi. Pesem so napisali kralju Salomonu. 400-200 pr.Kr. Imenovana tudi *Pesem pesmi* je ljubezensko lirsko besedilo, splet ljubezenskih spevov, zato i jo lahko poimenovali kas pesnitev ▮ zato ker je daljša in sestavljena iz 8. delov.

-domnevno avtorstvo – kralj Salomon

-Salomon je živel 800 pr.Kr. pesem je nastala od 400-200 pr.Kr.

Zaročenec

V prvem odlomku zaročenec opeva lepoto izvoljenke (Sulamit), v drugem pa zaročenka poveljuje ljubezen.

Kako lepa si, moja draga,
kako lepa!
Tvoje oči so golobi
za tvojo tenčico.
Tvoji lasje so kot čreda koz,
ki se zgrinjajo z gileádske gore.
Tvoji zobje so kot čreda strižnih ovc,
ki so prišle s kopanja;
vse imajo dvojčke,
jalove ni med njimi.
Kot škrlaten trak sta tvoji ustni,
tvoja usta so ljubka.
Kot kos granatnega jabolka je tvoje
sencè
za tvojo tenčico.

Kakor Davidov stolp je tvoj vrat,
sezidan v plasteh;
tisoč zaslonov visi na njem,
sami ščiti junakov.
Tvoji dojki sta kakor dva mladiča,
gazelina dvojčka,
ki se paseta med lilijami.
Preden zaveje dan
in se razbežijo sence,
pohitim h gori mire
in h griču kadila.
Vsa lepa si, moja draga,
in madeža ni na tebi.

Pojem lepote ▮	Kako si lepa
Oči ▮	Golobi
Lepota ▮	Črede koz
Zobje ▮	Čreda ovc
Ustnice ▮	Škrlatni trak
Sence ▮	Granatno jabolko
Vrat ▮	Davidov stolp

Zaročenka

-Pečat-zapečati (fant naj ga dene na svoje srce) to potrjuje čistost njunega odnosa

-Ljubezen = smrt (boli enako kot smrt)

-Ljubezni se ne da kupiti (z materialnimi stvarmi se je ne da kupiti)

-Močno čustvo, plemenito, iskreno (obojestransko), vrednota – kot vrednost oz. neko plemenito čustvo je ljubezen

-Lirska pesem...Ljubezenska

Zaročenka

Njegova levica je pod mojo
glavo
In njegova desnica me objema.
Rotim vas, hčere jeruzalemske:
Ne budite in ne motite
ljubezni,
Dokler se veseli!

Zbor mladenk

Kdo je ta, ki prihaja iz puščave
In se naslanja na svojega
ljubega?

Zaročenka

Deni me kot pečat na svoje srce,
kot pečat na svoj laketi!
Zakaj močna kakor smrt je ljubezen,
silna kakor podzemlje ljubezenska strast!
Njene strele so ognjene strele,
GOSPODOV plamen.
Velike vode ne morejo pogasiti ljubezni
in reke je ne morejo preplaviti.
Če bi kdo dal za ljubezen
vse bogastvo svoje hiše,
bi ga še vedno zaničevali.

▮ Prilika o izgubljenem sinu

-prilika ali parabola – poučna zgodba, ki s primerom iz življenja ponazarja idejo oziroma nauk; je značilno svetopisemsko besedilo

-mnogovezje-je zaporedje stavkov ali delov stavkov, ki se povezujejo z istim veznikom.

In rekel je: »Neki človek je imel dva sina. Mlajši med njima je rekel očetu: ›Oče, daj mi delež premoženja, ki mi pripada!‹ In razdelil jima je imetje. Čez nekaj dni je mlajši sin spravil vse stvari skupaj in odpotoval v daljno deželo. Tam je z razuzdanim življenjem pognal svoje premoženje. Ko je vse zapravil, je v tisti deželi nastala huda lakota in začel je trpeti pomanjkanje. Šel je in se pridružil nekemu meščanu tiste dežele, ki ga je poslal na svoje posestvo past svinje. Želel se je nasititi z rožiči, ki so jih jedle svinje, pa mu jih nihče ni dal. Šel je vase in dejal: ›Koliko najemnikov mojega očeta ima kruha v obilju, jaz pa tukaj umiram od lakote. Vstal bom in šel k očetu in mu rekel: Oče, grešil sem zoper nebo in pred teboj. Nisem več vreden, da bi se imenoval tvoj sin. Vzemi me za enega od svojih najemnikov.‹ In vstal je ter šel k očetu. Ko je bil še daleč, ga je oče zagledal in se ga usmilil; pritekkel je, ga objel in poljubil. Sin mu je rekel: ›Oče, grešil sem zoper nebo in pred teboj. Nisem več vreden, da bi se imenoval tvoj sin.‹ Oče pa je naročil svojim služabnikom: ›Brž prinesite najboljše oblačilo in ga oblecite! Dajte mu prstan na roko in sandale na noge! Pripeljite pitano tele in ga zakoljite ter jejmo in se veselimo! Ta moj sin je bil namreč mrtev in je oživel; bil je izgubljen in je najden.‹ In začeli so se veseliti.

Njegov starejši sin pa je bil na polju. Ko se je domov grede približal hiši, je zaslišal godbo in ples. Poklical je enega izmed služabnikov in ga vprašal: ›Kaj je to?‹ Ta mu je rekel: ›Tvoj brat je prišel in oče je zaklal pitano tele, ker je dobil zdravega nazaj.‹ Razjezil se je in ni hotel vstopiti. Njegov oče je prišel ven in ga pregovarjal. On pa je očetu odgovoril: ›Glej, toliko let ti služim in nikoli nisem prestopil tvojega ukaza, pa mi nisi še nikoli dal kozliča, da bi se poveselil s svojimi prijatelji. Ko pa je prišel ta tvoj sin, ki je z vlačugami uničil tvoje premoženje, si mu zaklal pitano tele.‹ On pa je rekel: ›Otrok, ti si vedno pri meni in vse, kar je moje, je tvoje. Poveseliti in vzradostiti pa se je bilo treba, ker je bil ta, tvoj brat, mrtev in je oživel, ker je bil izgubljen in je najden.‹«

Nauk: Bog skrbi tudi za tiste, ki so v življenju zašli in je vedno pripravljen odpustiti tistemu, ki se vrne k njemu